

Joan Castellana i Planas

Castellnou de Bages 22/2/1915 – Camp de la Bota 27/12/1941

Montse Perramon Augé

Les arrels.....	3
Biografia de Joan Castellana.....	5
La vida a Castelladral	6
La guerra civil	13
L'alegria del final de la guerra.....	15
El procés contra Joan Castellana	16
Annexes	30
Fonts i documentació	52

Les arrels

La primera notícia de la presència de la família Castellana a Castellnou es detecta en el cens de 1909 i se'ls localitza a Argençola, a la masia de El Puig de Viladepost, on segons el padró ja fa un any que hi viuen.

Mas El Puig de Viladepost

En el mas El Puig hi viuen 2 famílies que, en principi, se'ls hi desconeix vincles de parentesc però segurament si d'amistat, ja que els respectius avis procedeixen de Castelladral. Són la família Escalé i la família Castellana.

Al **1909**, la **família Escalé** està composta per 3 membres: Josep Escalé Puig, originari de Castelladral, és el propietari de la finca, té 61 anys, vidu amb dos fills que viuen amb ell: Josep Escalé Bajona, d'ofici pagès, té 19 anys, és solter i Antònia Escalé Bajona, dedicada a les tasques de la llar, té 16 anys i tots dos són originaris de Castellnou.

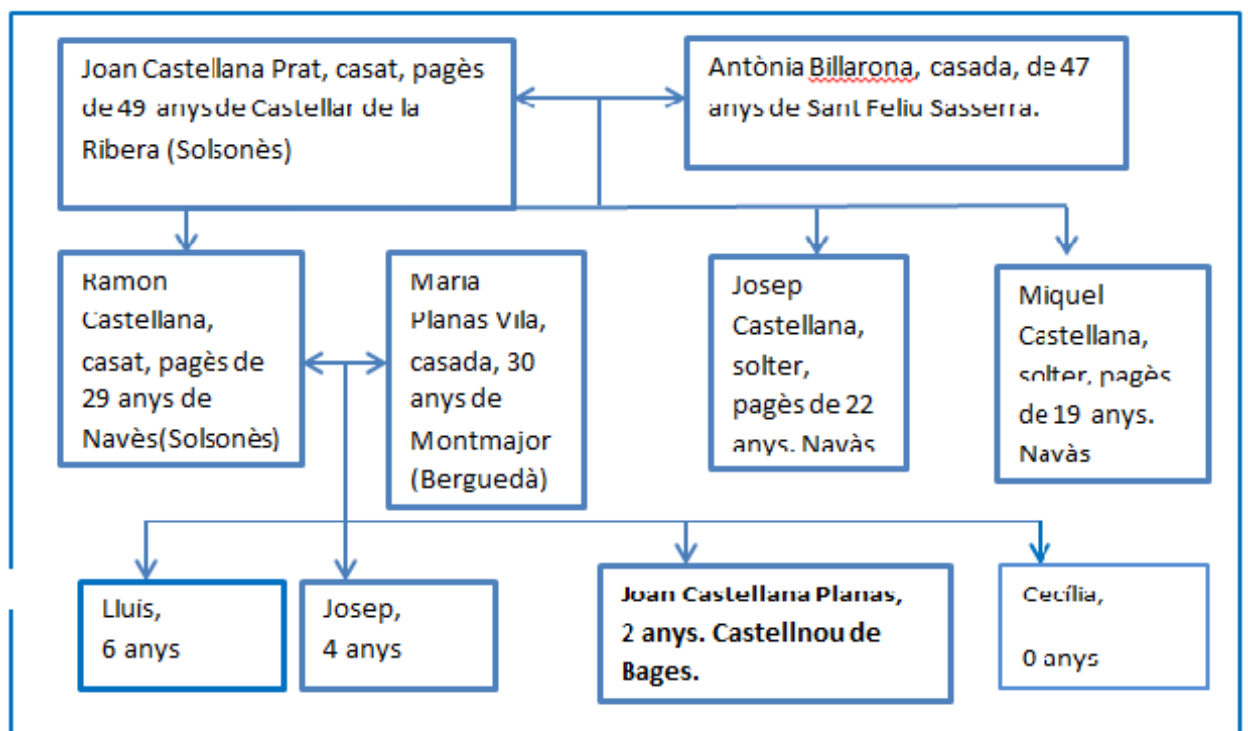
Josep Escalé Bajona, de més gran, es dedicarà a la política municipal. Al 1930 serà regidor de l'equip de Josep Baraldés Casamitjana i, al febrer de 1939, serà nomenat alcalde pel govern franquista. Per tant, esdevindrà una persona absolutament de dretes i amb influències dins l'administració feixista.

En la mateixa finca al mas del costat, molt probablement com a masovers, hi viu la família Castellana, formada per un matrimoni amb 5 fills solters. El més gran, en Ramon Castellana Billarona serà, en el futur, el pare del Joan Castellana Planas.

Al **1917**. Continuen vivint al Puig les dues famílies, Escalé i Castellana.

En aquest temps, la família Castellana ha tingut un creixement generacional, ja que el Ramon s'ha casat amb la Maria Planas Vila i tenen 4 fills: Lluís de 6 anys, Josep de 4 anys, Joan de 2 anys i Cecília que fa molt poc que ha nascut. Cap d'ells consta en el padró d'aquest any on només hi figura la població major de 14 anys.

Suposadament, el quadre familiar de la família Castellana, al 1917, és el següent:

Biografia de Joan Castellana

Al **1919**, els Castellana ja no són al Puig de Viladepost, sembla que tota la família: Els avis, els dos tiets, els pares, i els fills, s'han traslladat al **Putxot** on probablement s'hi quedaran uns 3 anys.

Al **1923** la família Castellana, sense avis i tiets, se'n va a viure a Navàs. S'instal·la a la zona del Mujal, al mas Oliva, segurament com a parcers o masovers de Josep Claret Serra.

En tot aquest temps, la família s'ha fet més gran, al 1920 neix el Jaume i al 1922 la Marcelina i ara ja són 6 germans. (Al 1932, la Marcelina ja no consta en el padró, no sabem si ha mort o està vivint amb una altra família).

Els Castellana marxen de Castellnou sense que el Joan i els seus germans hagin pogut anar mai a l'escola ja que a Argençola no n'hi havia i el Putxot tampoc hi queda a prop. Al Mujal el Joan tampoc és escolaritzat, es queda a casa ajudant al pare fent de pagès, sense que hagi pogut aprendre el més elemental, és a dir, llegir i escriure.

De més gran, es busca una feina a la fàbrica, a Navàs i combinarà els dos treballs.

Com molts altres pagesos, especialment en una època en que la feina al camp no està passant pel seu millor moment, el fet de poder comptar amb uns diners fixes del sou de la fàbrica, representa un suport important per a l'economia familiar. Per això dins les famílies pageses, sempre que és possible, hi ha algú que compagina el treball a la indústria amb el del camp.

Mas l'Oliva del Mujal, on viu Joan Castellana Planas amb els pares i germans.

El nucli del Mujal, amb el campanar de l'església a la dreta

La vida al Mujal (Castelladral)

A Castelladral, abans de l'arribada de la república, església, grans propietaris i patronal imposaven sense miraments la seva llei. Els terratinents més importants eren els que gestionaven el govern municipal. A tall d' exemple, l'últim alcalde d'abans la república va ser Joan Fàbrega Serra, el propietari del mas de Sant Genís que esmentarem més endavant.

A les **primeres eleccions locals democràtiques del 12 d'abril de 1931**, tornaran a sortir elegits majoritàriament els mateixos. Aquest fet no es dona exclusivament al terme de Navàs, el mateix succeeix a Castelnou de Bages, així com en molts altres petits pobles de la Catalunya interior i Pirineu. Resulta molt difícil, d'un dia per altre, desmuntar les estructures del caciquisme en els petits nuclis de població.

A Castelladral però hi ha més crispació, és un fet que ve de lluny i la gent no ho deixa passar. Malgrat la controvèrsia, s'hauran de repetir les eleccions el mes de maig. El govern resultant serà majoritàriament de coalició d'esquerres i l'alcalde Pere Prat Bernadich que també forma part de la coalició és, a més, afiliat a la CNT. La coalició d'esquerres formada per sis membres compartirà govern amb quatre regidors republicans conservadors. Com veiem, des de l'inici de la república, Navàs i tot el terme té una població socialment i ideològicament molt fraccionada.

El Joan és un noi de 16 anys quan al 1931 es proclama la II República i com qualsevol jove de la seva condició, n'espera un canvi social. Per això s'identifica

ideològicament amb les esquerres, especialment amb les més revolucionàries, els anarquistes, que tanta força tenen a la fàbrica i en general, a Castelladral.

El Joan Castellana continuarà vivint a l'Oliva i treballant d'obrer, on es va afermant en les seves idees revolucionàries pel contacte amb els companys del comitè i l'ambient anarquista radical generalitzat que es respira a la fàbrica.

Mentrestant, els seus germans són cridats a fer el servei militar per la república. Al 1931, el Lluís amb destí al Regiment d'Infanteria número 38 i al 1933 el Josep, al Regiment d'Infanteria número 16.

Les eleccions locals de 1934, tornaran a donar majoria a un govern de dretes que s'haurà d'enfrontar amb la gran conflictivitat que es desencadenarà a Navàs **el 6 d'octubre**. A partir d'aquí, com diu Silencis, s'inicia el **Bienni Negre** que comportarà una gran repressió sobre organitzacions obreres i partits d'esquerres, en un intent conservador de desmantellar definitivament l'esquerra.

Aquesta repressió serà especialment dura a Castelladral. En la llarga llista de detinguts hi trobem a Joan Castellana i Planas però sembla que no va patir cap processament per aquests fets.

No va ser així amb altres companys seus, Ramon Gaja Luco "*Gages*", detingut i empresonat al vaixell Uruguai i Pere Casals Valero "*El sastre de l'Agulla*", miner i membre d'ERC, que fou detingut i desterrat.

Entre els represaliats també trobem noms de persones que més endavant seran assassinades al Camp de la Bota per la mateixa causa que el Joan. Miquel Camprubí Arderiu, mecànic de teixits, detingut i empresonat a Manresa junt amb el seu pare Amadeu, obrer fabril i membre de la CNT i Miquel Solà i Camprubí "*Farrarol*", teixidor, que haurà de marxar exiliat a França.

Aquest estat de coses es mantindrà fins que el **febrer de 1936 que la Generalitat decreta una amnistia general** però, amb tot i això, el retorn del govern d'esquerres local no es farà efectiu fins el 12 de juliol de 1936.

A partir del juliol de 1936, a Navàs hi mana el Comitè Revolucionari i la majoria dels seus integrants són de la CNT-FAI. L'Ajuntament format per republicans d'esquerra i algun regidor d'UR, resta pràcticament inoperatiu a l'ombra del Comitè.

QUADRE 14. AJUNTAMENT SORGIT DESPRÉS DEL 18 DE JULIOL DE 1936				
Nom	Edat	Professió	Partit polític	Càrrec
Sala Besa, Ramon	32	Teixidor	ERC	Alcalde (1936-1938)
Corominas Pla, Joan	34	Jornaler	Fraternitat Cultural Republicana	
Mas Manubens, Joan	45	Pagès	Unió de Rabassaires	
Puig Expósito, Josep	36	Pagès	Fraternitat Cultural Republicana	Alcalde quart
Ginesta Basso, Joaquim	32	Boter	ERC	Alcalde segon
Escudé Riera, Joan	23	Dependent		
Valldaura Noguera, Pere	50	Pagès		
Alsina Parera, Manel	33	Sastre	ERC	Alcalde tercer
Puigbò Lladó, Àngel	31	Former cooperativa		
Casellas Roca, Josep	36	Pagès		
Palau Serra, Adjutori	45	Jornaler		
Obradors Bonsfills, Josep	39	Pagès	Unió de Rabassaires	Representant per Palà de Torroella

FONT: AMN.

QUADRE 15. MEMBRES DEL COMITÈ REVOLUCIONARI (JULIOL DE 1936)		
Camprubí Arderiu, Miquel	Escudé Riera, Joan	Rivera Camprubí, Josep
Camprubí Rivera, Miquel	Gaja Luco, Ramon Gages	Sarri Rovira, Miquel
Camprubí Soler (?), Amadeu	Gomfaus Obradors, Francesc	Sarri Rovira, Joan
Marsinyac Colldeforns, Josep	Mercader Albana, Gaietà	Sensada Perramon, Pasqual
Cardona Comas, Albert	Molgosa Valldaura, Ramon	Solà Camprubí, Miquel
Casals Valero, Pere <i>El Sastre de l'Agulla</i>	Obradors Mas, Miquel	Soler Grígol, Agustí
Caselles Busquets, Jaume	Parcerissa Riu, Esteve	Valls Flotats, Jaume
Codina Bernadich, Josep	Prat Bernadich, Pere	<i>El Tano</i>

FONT: AHN / AMN / ATIMT.

Amb l'inici de la guerra, a l'any 1936, el Joan decideix presentar-se com a voluntari a lleves, evidentment per donar suport a l'exèrcit republicà.

És interessant remarcar, del seu expedient com a soldat, les següents característiques:

En la fitxa de reclutament el descriuen físicament com un jove ben plantat, alt, ben musculat i de cabells castanys. També indica que: *“És obrer de professió i no pateix cap malaltia ni defecte físic, es declara útil per a tot i no demana cap pròrroga ni exempció”*.

Malgrat la fredor de les dades de l'expedient, es palpable la seva bona predisposició, fins i tot entusiasme, per anar a defensar amb la pròpia vida les seves conviccions.

Revisant expedients de lleves forçoses, bona part dels joves que hi són cridats, solen presentar al·legacions per tal d'aconseguir pròrroques o destinacions que no siguin tan dures com el front, però és evident que no és el cas del Joan que sembla molt il·lusionat.

Mentre no el criden, col·laborarà amb el comitè antifeixista en els torns del servei de guàrdia a l'entrada del poble. La finalitat era evitar l'arribada a Navàs de

sicaris pagats per la dreta, com ja havia passat el 34 amb uns pistolers que hi van irrompre.

Aquest comitè, integrat, com ja s'ha dit, per membres de la CNT- FAI, sense la presència d'una esquerra socialment forta que el moderi, està impacient per fer la revolució i acabar d'una vegada amb les situacions d'injustícia i privilegi que percep al seu entorn. Això el portarà a protagonitzar episodis poc reflexius i força violents fins que, mitjançant el decret de **l'u de març de 1937**, la Generalitat acabi integrant-los definitivament dins un ajuntament on hi seran presents totes les forces d'esquerra.

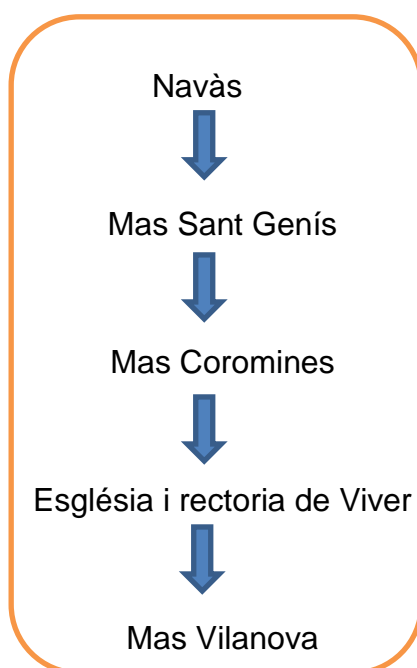
Com a 2n alcalde d'aquest govern municipal, la CNT hi serà representada pel teixidor Miquel Solà i Camprubí, company del Joan Castellana que, com ja hem dit, morirà afusellat com ell al Camp de la Bota.

Per tant, les accions violentes i improvisades de la CNT-FAI duraran el temps en que l'organització és hegemònica: Del juliol de 1936 fins el mes de març del 37. A partir d'aquesta data l'anarquisme perd força i amb ell, el lideratge absolut del moviment obrer.

La tarda del fatídic **25 de juliol de 1936**, els companys conviden al Joan a donar una volta amb el camió. El Joan té 21 anys, una escopeta que llueix sempre però no fa servir mai i molta innocència.

Amb el camió aquella tarda, visitaran, saquejaran i cremaran l'església de Viver i també la rectoria. Durant el trajecte s'aturaran a espoliar les grans masies amb les seves respectives capelles que troben pel camí: Sant Genís, Coromines i Vilanova.

Itinerari seguit el 25 de juliol de 1936

Mas Sant Genis amb la seva capella a l'extrem dret. Del mas s'emportaran el seu propietari i exalcalde Joan Fàbregas Serra.

Can Coromines junt amb la capella de Sant Andreu, és la pròxima parada del Comitè Revolucionari de Navàs.

Rectoria Vilanova i església de Sant Miquel de Viver. Ambdues espoliades la tarda del 25 de juliol de 1936.

Església de Viver amb la rectoria en primer pla, al fons el mas Vilanova

Al mas Vilanova, el grup hi descobrirà un home invàlid, Josep Mas Carreras. Aquesta persona serà presa com hostatge i de tornada, a mig camí de Navàs, concretament al pont de Masadella, serà assassinada a peu de carretera.

Mas Vilanova de Viver

Segons el llibre Silencis, Josep Mas feia molts anys que residia al terme de Navàs on era una persona molt coneguda, ja que havia sigut el mestre d'unes quantes generacions de navasencs. Estava afiliat a ERC de la població i en aquell moment feia de secretari municipal de Viver, on hi tenia fixada la seva residència.

Possiblement el Joan ni tan sols el conegué. Com ja hem dit, mai va estar escolaritzat i l'ambient per on es movia, era el dels joves companys anarquistes, per tant, aparentment, no tenia cap motiu personal per voler veure'l mort.

En aquells moments, al 1936, totes aquestes accions criminals i saquejos, queden sense resoldre. Segurament per l'enrenou que suposa l'aixecament militar, no s'obre cap causa contra cap d'aquells joves, dels quals, a finals d'any, ja s'han fugat els més compromesos, i tot això queda latent fins acabar la guerra civil.

Per tant, després d'aquests fets tot segueix el seu curs normal. En declaracions posteriors fetes a la Guàrdia Civil, el propi Joan Castellana ens fa arribar aquesta narració biogràfica de la seva trajectòria posterior al 25 de juliol de 1936.

La guerra civil

El setembre del mateix any, el Joan finalment és cridat com a voluntari per anar al front republicà de Madrid on havia de fer de motorista.

Les motos no arribaven i ha de tornar al poble sense destinació. Finalment, el **mes de març de 1937** l'envien a la 31 Divisió, 135 Brigada del 1er batalló, 4a Companyia cobrint, com a soldat d'infanteria, en un dels fronts d'Osca, al sector de Chimillas.

S'incorpora a l'exèrcit però el patiment de la cruesa de la guerra, que segurament mai havia imaginat, el fa caure malalt i l'han d'ingressar en un hospital on estarà internat, convalescent, durant 25 dies. Quan es troba millor, ja no vol tornar al front, s'escapa cap a casa on viurà emboscat.

El llibre Silencis explica que, de forma molt notòria, durant i immediatament després de la Guerra Civil, Castelladral i el seu terme es converteix en un cau de gent emboscada, es tracta principalment de joves desertors que no volen anar al front

Tant és així, que a **primers d'octubre de 1937**, la CNT presenta unes disposicions força dures per tal d'acabar amb la deserció. Aquestes mesures eren l'acomiadament del lloc de treball i la confiscació de béns a tots els familiars directes que, en definitiva, eren els que els protegien. Si bé no hi ha la certesa de que les acabessin aplicant, en una carta dels Castellana es parla de que els hi han pres tot el patrimoni familiar. No sabem fins quin punt es poden relacionar les dues coses.

Sembla que el Joan serà descobert i el càstig consistirà en una reclusió al camp de concentració republicà número 2 de Cervera, on complirà condemna durant 10 mesos.

Complert el termini, el **16 de gener de 1939**, és destinat a **Súria** a l'11è cos de l'exèrcit republicà.

Al cap de pocs dies es troba que la seva unitat s'ha de començar a batre en retirada, llavors aprofitarà la maniobra per quedar-se de nou a Navàs.

El dia **8 de febrer de 1939**, es presenta, com a desertor de l'exèrcit republicà, a les forces franquistes que ja ocupen el poble des del 27 de gener.

La Guàrdia Civil de Balsareny serà la que li prendrà atestat. A partir del qual, farà un informe absolutament incriminatori respecte l'assassinat d'en Josep Mas, que acabarà marcant tota la seva posterior trajectòria penal.

Malgrat presentar-se voluntàriament, la Guàrdia Civil no oblida la radicalitat anarquista del poble de Castelladral i li fa pagar al Joan, fins al punt de forçar una declaració suposadament falsa per part de l'acusat.

Segons el llibre Silencis, normalment els feixistes no solien tenir en compte ni castigar els crims fets per republicans contra persones del mateix bàndol. En aquest cas sí que es té en consideració i envien al Joan, altra volta, al Camp de Concentració de Cervera, que en aquells moments ja regenten els franquistes.

Seguint amb la descripció de Silencis, els camps de concentració era el primer lloc on anaven a parar els detinguts, allà eren seleccionats i classificats segons el grau de dissidència. A partir d'aquí sorgien els batallons de treballadors que, mentre esperaven el seu destí final, treballaven sobretot en la construcció d'instal·lacions militars i en altres tasques d'interès pel franquisme.

Els camps de concentració solien estar en molt males condicions en tots els aspectes, la manca de menjar i la misèria que passaven els presos republicans, formava part del tracte degradador i humiliant que el franquisme atorgava, en forma de venjança, als perdedors.

L'alegria del final de la guerra

La guerra civil acabarà oficialment l'1 d'abril del 1939, en aquestes dates l'alegria i l'esperança que es respira es fa palpable, fins i tot, dins la mateixa família Castellana.

La Cecília Castellana, la germana del Joan, es casarà o ja s'ha casat amb el Joan Grifé que pel que sembla encara és al front però que no ha de tardar a tornar. El Josep Castellana escriu des d'Ondàrroa però també pensa que li queda poc temps, mentrestant treballa al mar on li paguen una misèria, 25 cèntims diaris, amb l'esperança de que arribi un aval que li faciliti el retorn.

El Josep Castellana està pres en un camp de concentració a la zona del Cantàbric, on també hi van anar a parar molts altres navasencs. Pel seu treball al batalló l'Estat paga un jornal de 1,90 pessetes, però un cop descomptades les despeses de manteniment, tal com ell mateix diu a la carta, queden 25 cèntims per a cada presoner. Evidentment, un bon negoci pel nou règim que obté un lucratiu rendiment dels presoners a canvi d'una inversió més que ínfima.

Com que va molt just, el Josep demana als pares diners per poder sobreviure però no li acaben d'enviar res. Per carta se n'assabenta que els hi han pres tot i el neguiteja no saber l'abast d'aquest espoli. Només espera tornar a casa per poder-ne parlar amb el seu germà Lluís que ja ha tornat.

En Josep, malgrat la seva situació de precarietat, està content i esperançat perquè sap que el mal somni s'acaba. Estem a 4 d'abril de 1939 i pensa en refer la seva vida i en casar-se. Contacta amb noies de l'entorn del Mujal: La xavala de cal Castellà, la Queralt del Palà, l'Amàlia... Vol formar una família com més aviat millor i no se n'amaga.

Aquests neguits i esperances es fan palpables en dues cartes del Josep a la seva germana. En cap de les dues però, es parla ni s'esmenta el Joan, és un tema que no es pot tractar per carta i, segurament, és una inquietud afegida que el fa desitjar, encara més, la tornada a casa..

Carta 1 i 2

Curiosament, el Josep ha demanat a la seva família que busqui algú dins el nou règim que l'avalí. Per tant, és evident que la família Castellana no és una família proscrita pel franquisme i que amb alguns dels seus membres hi te bones relacions. Potser l'aval es demana al mateix Josep Escalé que ja és alcalde de Castellnou, malgrat que no hem trobat cap document que ho certifiqui.

Aquestes suposades influències, pel que sembla, no van tenir cap valor a l'hora d'intercedir per la sort del Joan.

El procés contra Joan Castellana

El **15 de març de 1939**, ja des del Camp de Cervera, l'Auditoria de Guerra, Comissió de presoners presentats, emplena un document amb les dades de Joan Castellana, a partir de l'informe i atestat anterior. El declaren *“Dudoso de la norma primera de la Orden General y en consecuencia su inclusión en el citado apartado y el consiguiente ingreso_ a un Batallon de Trabajadores”*.

Així en Joan és traslladat al calabós del camp de concentració de la Comandància de la Guàrdia Civil de Lleida a Cervera, amb les acusacions de: **Assassinat, detencions, incendis de temples i auxili a la rebel·lió.**

A les **15 h del 29 de maig de 1939**, els guàrdies civils Miguel López Gómez com encarregat de parella i Manuel Morales Coca, auxiliar de parella, reben l'atestat, fet a partir de les declaracions del Joan, a la Guàrdia Civil de Balsareny.

Amb un redactat de més de dues pàgines, de forma abreujada. venen a dir el següent:

Joan Castellana, de 23 anys, és una persona de mala conducta, que pertany a la CNT. Durant els primers dies de la “dominación roja” va agafar armes i prestava servei amb l'escopeta pels carrers de Navàs i els pobles del voltant.

Concretament el 25 de juliol de 1936, dia dels fets, estava de guàrdia a Navàs i el va anar a buscar un xofer amic seu, el “Gages” (*Ramon Gaja Luco*), per anar a saquejar i cremar les esglésies i masos ja esmentats. Van marxar ells dos i una vintena o més de companys, la majoria forasters i desconeguts. De Navàs només hi havia el Joan, un altre noi que coneixia de vista però no sabia com es deia i el xofer que era el “Gages”.

Van marxar amb un camió i dos turismes i, segons la declaració, el Gages era el que comandava l'expedició i custodiava els fruits de l'espoli.

Van començar per Sant Genís d'on, després de cremar els sants i la capella, es van endur el propietari dalt el camió. Pel camí, també van parar a la Coromina, a Viver van espoliar la rectoria i van cremar l'església; després, a l'entrar al mas Vilanova, van trobar a Josep Mas que també van agafar.

Llavors van retornar al propietari de Sant Genís a casa seva en un dels turismes, mentre que Josep Mas Carreras era assassinat a peu de carretera, aproximadament a mig camí entre Viver i Navàs.

Pont de Masadella, punt on va ser assassinat Josep Mas Carreras. No hem sabut trobar la làpida i la creu que es tenia previst col·locar a l'indret ja a l'any 1939.

En aquest primer atestat, Joan Castellana declara que el primer tret el va tirar el Gages i el segon tret ell, concretament al costat esquerre i que, un cop mort, la resta de companys també van disparar, deixant-lo finalment abandonat a peu de carretera.

El motiu que, en aquells moments, dóna el Joan per afusellar-lo és que era un feixista.

Per acabar i segons consta, se li llegeix l'atestat sobre el que no hi té res més afegir, només que el què hi ha és la veritat i estampa la seva empremta dactilar.

El mateix dia se li lliura l'atestat al capità del camp de Cervera on està presoner.

(1) *Còpia íntegra de l'atestat de la Guàrdia Civil de Balsareny*

El dia 7 de juliol de 1939, el jutge instructor número 2 del Consell de Guerra a Manresa, Eduardo Alonso San Román, Tinent Major del CIM, assigna el cas a Josep Ballarà Ferrer, que accepta el càrrec de secretari. En aquest moment comença en ferm el procés judicial, que d'una forma molt alentida s'iniciarà amb la demanda protocol·lària d'informes a les autoritats de Navàs.

Així, **el 18 de gener de 1940**, el delegat de la Falange de Navàs, Àngel Vidal, envia un informe molt negatiu i ple de falsedats que s'aniran destapant al llarg

del procés, sense que aquest fet acabi alterant el més mínim, la trajectòria de la condemna.

Apart de les acusacions d'“izquierdista” i la ja sabuda inculpció en totes les cremes i espolis, Àngel Vidal l'acusa directament de l'assassinat de Josep Mas Carreras, adduint que tot això ho pot testimoniar Joan Fàbregas Serra, propietari del mas de Sant Genís, ja que el van matar davant seu.

(2) Informe d'Àngel Vidal

Malgrat que aquesta afirmació és totalment gratuïta i falsa, en aquell moment, el tribunal no tingué cap interès en contrastar-la. Ni el jutge ni el secretari van demanar el testimoni directe de Joan Fàbregas que, com veurem en declaracions posteriors, té una narració absolutament diferent dels esdeveniments.

També hi haurà el testimoni de **Joan Giralt Reig**, alcalde en funcions per la zona del Mujal, que assegura que els revolucionaris, entre ells el Joan, van cremar més esglésies que les que s'esmenten, ja que li van donar un tros de campana al tornar d'una de les seves rondes.

Qüestió, la del tros de campana, que més endavant aquest testimoni haurà de reconèixer que li van donar unes altres persones.

L'1 de febrer de 1940, es rep l'informe de l'alcalde de Navàs que, com ja solia succeir en aquests tipus d'informes, és idèntic al del delegat de Falange.

Davant aquest repertori d'informes i testimonis tan desfavorables, el jutge San Roman dicta en ferm la permanència a la presó i el **8 de març de 1940**, Joan Castellana ingressa a la presó de Manresa.

Fins el **20 de juliol de 1940**, el processat no tindrà l'oportunitat de presentar oposició a la declaració feta inicialment, a la Guàrdia Civil de Balsareny.

És llavors que en Joan declara que no està d'acord en la part fonamental de la declaració recollida per la Guàrdia Civil. Manté bona part de la descripció però assegura que ell no va disparar cap tret, que el segon tret el va tirar un home que vivia en uns pisos de la colònia Castellet de Navàs.

El Joan rectifica també respecte l'acusació de feixista que havia fet de Josep Mas, ara confessa que el motiu de l'assassinat és que, l'esmentat personatge de la colònia Castellet, havia estat detingut el 6 d'octubre i havia passat sis mesos a la presó per culpa de Josep Mas. Aquest va ser el primer tret que rebé la víctima, després en van seguir d'altres però ell només s'ho va mirar malgrat portar escopeta.

Aquest mòbil, molt més concret i creïble, en uns moments en que la venjança està a l'ordre del dia, reforça la idea de que el Joan no coneixia de res al Josep Mas Carreras.

(3) *Declaració indagatòria del 20 de juliol de 1940.*

Després de quasi dos anys de procés portat sense pressa, sense cridar a declarar a testimonis irrefutables com Joan Fàbregas Serra, ni s'hagi iniciat cap tipus de recerca de l'individu de la colònia Castellet; finalment **el 8 d'octubre de 1940**, agafa el cas el jutge Pascual Candial Tomás, que pren el relleu a González San Roman. També es rellevat el secretari, i en el seu lloc accedeix al càrrec Josep Camprubí Plans.

Familiars del Joan Castellana ens expliquen que durant aquest període van estar pagant un advocat que portava la defensa. Després de molts mesos d'anar pagant, van haver-hi de renunciar ja que el cas no avançava i la mare estava pràcticament a la ruïna. La família opina que segurament es tractava d'un advocat corrupte que anava en connivència amb el jutge i el secretari. És força probable que quan es va deixar de pagar, ni l'advocat, ni el jutge, ni el secretari, tinguessin cap interès en continuar aquell procés.

Per altra banda, tres joves més que havien estat imputats en el cas: Miquel Solà Camprubí, Domingo Padró Valldaura i Miquel Camprubí Arderiu, ja havien estat jutjats, condemnats i afusellats al Camp de la Bota, el 15-7-1939, 19-7-1939 i 8-11-1939 respectivament, pels mateixos motius pels quals encara s'estava jutjant a Joan Castellana. Probablement, des d'estaments superiors, també es comencen a demanar perquè aquest procediment encara no està resolt.

A partir d'aquest moment, el procés recomença, pren dinamisme i apareixen detalls de protocol que no s'han vist mai fins llavors, com que les declaracions es prenguin davant de testimonis que certifiquin els seus continguts a l'acusat que no les pot llegir.

En aquestes circumstàncies, el **10 d'octubre de 1940**, es reprèn el judici sumaríssim contra Joan Castellana Planas. El jutge fa una recapitulació de tot el contingut de l'expedient delictiu del qual se l'acusa fins ara, i inicia els tràmits com si el procés acabés de començar.

Vist l'expedient, es considera que els fets són constitutius d'un delictes "*d'adhesió a la rebel·lió*" penat pel Codi de Justícia Militar, per això decreta presó i processament.

Al mateix dia, notifica a l'acusat l'auto dels fets en presència d'un testimoni, Teodoro Marcos Gutiérrez, que serà la persona encarregada de signar l'informe ja que el Joan no ho pot fer.

El dia 5 de novembre de 1940, el jutge li pren declaració indagatòria, fent constar que cal informar amb urgència de les “dades útils” que hi puguin haver.

El Joan afirma i ratifica la declaració anterior feta al Jutjat Militar, en la que recordem, es declarava innocent respecte el delicte d'assassinat i donava una orientació diferent al mòbil del crim, si bé admetia tots els altres punts.

A les noves preguntes que se li formulen respon que, amb anterioritat al “alzamiento nacional”, ell no pertanyia a cap partit polític però a l'esclatar la guerra, per requeriment del comitè revolucionari del poble, va prestar alguns serveis de vigilància armada a l'entrada de Navàs.

Respecte a l'assassinat de Josep Mas explica, entre altres detalls que ja s'han anat repetint en les diferents declaracions, que sortint de Viver cap a Navàs, aproximadament a meitat de trajecte, un dels que formava part del grup va baixar del camió amb l'esmentat senyor i li va disparar dos trets al cap, els altres milicians des del camió, el van rematar i el deixaren mort a peu de carretera. Insisteix en el fet de que ell no hi va intervenir personalment, que en cap moment va disparar, tot el contrari, intentà evitar-ho sense èxit.

(4) Declaració indagatòria, 5 de novembre de 1940.

Com podem constatar, en aquesta declaració, canvia alguns punts respecte a la primera declaració al Jutjat Militar. Els dos trets inicials, ara assegura que els ha fet la mateixa persona i que la resta de trets han estat per rematar la víctima i són fets per companys des del camió. Aquesta variació en les declaracions de Joan Castellana no entenem massa a que pot ser deguda. Primer 2 trets i 2 persones: Una persona tira al cap i l'altra al pit. En la segona, continua amb 2 trets i 2 persones que apunten totes dues al cap. Finalment, 2 trets i una sola persona que dispara al cap.

Potser anava corregint per aproximar-se al que realment va passar, o potser intentava simplificar-ho per no implicar amics, o qui sap si el què volia era fer el procediment més senzill; cosa que podria suposar que fos més fàcil la seva defensa. Dissortadament, els motius exactes que el van portar a variar les seves declaracions, probablement mai els sabrem.

El 13 de novembre de 1940, el nou jutge comença a prendre declaració a testimonis estranyament obviats anteriorment.

El primer és en **Joan Fàbregas**, natural de Súria, de 39 anys, propietari del Mas Sant Genís i exalcalde de Navàs. Coneix molt bé al Joan i sap, que des d'abans del alzamiento nacional ja tenia ideologia marxista.

Quan se li demana pels fets del 25 de juliol de 1936, fa una narració molt similar a la de l'acusat.

Segons declaració del testimoni explica que el detenen i el fan pujar al camió on hi restarà fins al final de la tarda. Per tant, pot observar i fa constar en la seva declaració, que l'acusat no va baixar mai del camió, conseqüentment no el va veure participar en cap dels saquejos ni en les cremes d'esglésies.

Malauradament, l'escena de l'assassinat no la va presenciar perquè ja l'havien retornat a casa en un dels turismes de la comitiva.

En Joan Fàbregas, aquella tarda entre el grup, va reconèixer altres joves de Navàs: "El Gages" (*Ramon Gaja Luca*), "El Tanu" i el "Sastre de l'agulla" (*Pere Casals Valero*) que segons va dir el propietari del Mas Sant Genís estaven ja tots fugits a França.

Com s'ha constatat mitjançant el llibre *Silencis*, els tres joves eren de la CNT i formaven part del comitè revolucionari el juliol de 1936.

Tant el "Gages" com el "Sastre de l'Agulla" van ser baixa del cens de Navàs el mateix 1936. Del "Tanu" no en sabem res perquè desconeixem el seu nom oficial.

Cal reconèixer l'honestetat de l'excalde que va més enllà dels rancors i greuges acumulats en moments tan caòtics i de difícil convivència com els que es van donar durant la guerra civil a Navàs.

(5) Declaració del testimoni Joan Fàbregas, propietari del mas Sant Genís

El mateix 13 de novembre de 1940, el jutge presenta un nou testimoni **Lluís Sató Suades**, de 39 anys, natural de Puigreig i pagès del mas El Mujal. Coneixia els antecedents marxistes del Joan i també que es presentà al front de voluntari. Però en l'única acció concreta on va veure l'acusat, va ser en el saqueig i la crema dels sants de l'església del Mujal. En aquella ocasió, el Joan Castellana anava amb el grup però tampoc, en cap moment, va baixar del camió on hi feia guàrdia.

(6) Declaració del testimoni Lluís Sató Suades del mas El Mujal.

Església de Santa Creu del Mujal

Aquell mateix dia, compareixen tres testimonis més:

Pere Suades, de 30 anys, pagès del mas Santa Creu del Mujal; **Ramon Vall Busquets**, pagès del mas Can Vall de Navàs que ni tan sols el coneixia personalment. Tots dos testimonis no aporten gran cosa més, les úniques referències que tenien de l'acusat és que, des de sempre, la seva ideologia tenia una orientació marxista, que havia patrutllat amb armes els primers dies de la revolta i alguna altra qüestió sense rellevància.

El mas de Santa Creu a l'esquerra i el mas de l'Oliva a la dreta, en primer pla una granja del nucli del Mujal.

El tercer testimoni fou **Joan Giralt**, de 49 anys i d'ofici sastre de Castelladral. Aquest personatge, com hem vist, ja havia declarat abans, amb l'antic tribunal, acusant a Joan d'haver participat en molts més saquejos dels que se li imputaven perquè n'havia rebut un tros de campana que el delatava. En aquesta ocasió, modifica la seva declaració inicial i confessa que no va ser Joan Castellana qui li donà un tros de campana sinó uns desconeguts que van anar a demanar al sastre on podien trobar al noi, precisament quant Joan estava al front.

(7) Declaració del testimoni Joan Giralt, sastre de Castelladral.

Finalment, el **15-11-1940**, amb quasi dos anys de retard, el jutge demana a la Guàrdia Civil que faci recerca a la colònia Castellet del noi que esmenta l'acusat en la seva declaració. Al cap de 3 dies, la guàrdia civil comunica al jutge que a la colònia Castellet no han trobat a ningú que hagi passat sis mesos a la presó durant els fets d'octubre, però sí que hi ha varies persones que compleixen el requisit a la colònia Soldevila.

Malgrat això, la recerca per aquesta via s'aparca i el jutge Pascual Candel Tomàs dona per tancada la fase d'aportació de declaracions i proves. A tal fi, el 22 de novembre, envia tot l'informe al comandament superior per tal que dictamini.

El **6-12-1940**, des de Barcelona, l'auditor contesta que "s'eleva a plenari" aquesta causa i que mentrestant l'acusat continuarà en presó preventiva.

El **9-12-1940**, el fiscal en cap, Narciso Lois Garcia, dictamina que no calen més diligències i que està clar que el Joan ha comès el delictes "**d'adhesió a la rebel·lió**" i que el càstig que pertoca és la **pena de mort**.

El jutge de Manresa rep la sentència com a provisional, l'acusat té dret a buscar-se un advocat que el defensi i en el cas de que no ho faci, se li assignarà un d'ofici.

Al cap de pocs dies, a mig desembre, en Joan Castellana, en declaració escrita i signada pel testimoni Teodoro Marcos, informa que es buscarà un advocat per a la defensa.

Es desconeix si, a partir d'aquell moment, l'acusat és defensat per un advocat particular, però en data **17 de març de 1941**, és a dir, després de 3 mesos, el Joan demana que se li assigni un advocat d'ofici.

En menys de 15 dies, **28 de març de 1941**, ja té advocat d'ofici. Es tracta del Sr. Joan Moya Moya, tinent de cavalleria que accepta el càrrec amb la condició que no s'hagi de desplaçar a Manresa per portar la defensa.

No sabem si aquest senyor té cap mena d'estudis o de preparació per a poder portar dignament el cas, de fet l'enfoc cap on orienta la defensa sembla conceptualment erroni com veurem ben aviat.

Al cap de pocs dies d'haver agafat el càrrec, **8 d'abril de 1941**, se li demana a Joan Moya que presenti les seves conclusions en un termini de 5 dies. Així ho fa l'esmentat advocat defensor que retornarà la sentència revisada "*para los fines consiguientes*" sense haver-se entrevistat cap vegada amb en Joan Castellana a qui ni tan sols coneix perquè no vol viatjar fins Manresa.

En el seu informe, el defensor no fa una defensa frontal contra el principal delictes que s' imputa a l'acusat que és el d'assassinat, sinó que és una defensa que bàsicament busca atenuants circumstancials.

En aquesta línia remarca que l'any 1936, en Joan era un pagès molt jove, que només tenia 18 anys, que, en principi, no estava afiliat a cap partit o sindicat i que finalment es va afiliar a la CNT per a poder treballar, que estava obligat a patricular armat per la conjuntura del moment, etc. etc...

El Defensor en cap moment planteja a fons ni una sola de les moltes qüestions que generen seriosos dubtes de que Joan Castellana estigui directament implicat en el crim. De la forma com porta la defensa, implícitament, li està carregant l'autoria dels fets amb tots els atenuants i justificacions que es vulguin,

Per tot aquest al·legat, l'advocat defensor demana que es faci un canvi en l'acusació i que en lloc "**d'adhesió a la rebel·lió**" hi consti "**auxili a la rebel·lió**" que suposaria una pena de 6 anys, 10 mesos i 1 dia amb un màxim de 10 anys.

(8) Conclusions provisionals del Fiscal

(9) Conclusions provisionals de la Defensa de Joan Castellana

El dia 19 de maig de 1941, a Manresa, se li llegeixen els càrrecs. L'acusat no presentarà cap al·legació, però mostrarà la seva **no conformitat** en les acusacions i la petició del fiscal.

Entrada a l'antiga presó del carrer Escodines de Manresa.

Després d'uns 3 mesos de silenci administratiu, **l'1 d'agost de 1941**, el jutge Sr. Soler continua amb el procediment contra Joan Castellana Planas i demana la formació del consell de guerra.

A Barcelona, el **4 de setembre de 1941**, el fiscal interroga l'acusat sobre la primera declaració que va fer davant la guàrdia civil de Balsareny on es declarava culpable d'haver disparat sobre el senyor Mas i la posterior negació d'aquests fets quan declara davant la justícia militar. Segons explica el Joan, en el moment de la detenció va ser "obligat o coaccionat" a acceptar aquesta declaració.

L'advocat defensor li fa una sola pregunta. Li demana per què va fingir estar malalt quan estava a l'exèrcit? A lo qual el Joan contesta que era per no prestar més servei al front. Ja no li demanarà res més.

A continuació el fiscal, exhibint unes estranyes dots d'interpretació psicològica deixa anar el següent discurs que malauradament tindrà molt de pes a l'hora de dictar la sentència.

Diu que, la declaració feta davant la guàrdia civil, que després va rectificar davant el jutge, *"no es suficiente para desvirtuar su efectiva participación en el asesinato y los detalles concretos de su intervención en el hecho, son perfectamente sintomáticos **pues si efectivamente no fuera más que un espectador, debiera haber manifestado en el atestado que fué coaccionado para disparar sobre la víctima; Pero; porque esos detalles si en efecto, no se hubiesen dado?"***

Resumint, el fiscal aprecia que el processat va disparar sobre la víctima i acaba sol·licitant al tribunal, l'aplicació de la pena capital.

A continuació parla l'advocat defensor que al·lega, a favor de l'acusat, motius més dignes de misericòrdia que de justícia. Diu que es tracta d'una persona absolutament ignorant, analfabeta... també posa de relleu que va fingir estar malalt per tal de no fer el servei militar a l'exèrcit roig, la manca de recursos que l'obliga a afiliar-se al sindicat i al partit per tal de poder treballar, també fa constar que va estar deu mesos en un camp de concentració roig i acaba amb la petició d'absolució o en el seu defecte, la pena de presó major en grau mínim.

Com dèiem, el defensor, esmenta molt per sobre els fets del 25 de juliol que són l'autèntic motiu pel qual el Joan és processat i condemnat a mort. Sembla que l'advocat no tingui cap interès en portar una bona defensa i amb els arguments que presenta ben segur que li és, com a mínim, indiferent guanyar-la.

Simplement potser, només calia perdre la causa. No era gens lògic que companys del Joan, presents a l'escenari del 25 de juliol de 1936 i en la mateixa situació que ell, haguessin mort afusellats sota l'acusació d'assassinat i que ell en sortís amb una condemna menor. El judici era un pur formalisme, indispensable per poder tirar endavant una sentència que ja feia més d'un any que estava escrita.

(10) *Acta del Consell de Guerra del 4 de setembre de 1941. AM 53 i AM 54*

El mateix dia **4 de setembre de 1941**, a Barcelona, el Tribunal dicta la sentència:

Se l'acusa del delictes "**d'adhesió a la rebel·lió militar**", de la que n'és responsable criminalment en concepte d'autor.

"... estiman justo imponer la pena en su mayor gravedad...", és a dir, la condemna a la pena de mort, deixant clar que és sense possibilitat de commutació.

(11) *Sentència condemnatòria Fotos AM 55 i AM 56*

La sentència queda escrita el mateix dia que declaren fiscal i advocat en el consell de guerra. El text de la sentència està perfectament mecanografiat, hom podria pensar ja estava escrita abans de reunir el consell de guerra perquè o hi havia un interès concret per tancar-ho tot al mateix dia o tanta diligència administrativa és força sospitosa.

Dóna la impressió que el consell de guerra d'aquest dia fou pura farsa per justificar que, almenys, havien fet una sessió.

Per altra part, es dicta sentència però no sembla que se li comunicui a l'acusat i a la família, que possiblement no se n'assabenten fins el dia abans de l'execució.

El dia 26 de setembre de 1941, quan ja quasi ha passat més de vint dies des del consell de guerra, el Joan escriu una **carta** en la que s'hi respira molts nervis controlats i molta angoixa.

El destinatari és el marit de la seva germana, en Joan Grifé.

El Joan Grifé és un familiar sobrevingut, però pel Joan és l'última esperança per saber alguna cosa sobre el seu procés i sobre la seva família de la que no rep cap notícia, potser perquè no sap com respondre a les seves cartes.

Tant si la família n'estava assabentada com si no, és fàcil imaginar la seva tristesa i impotència quan ja és gairebé segur que les possibilitats de sortir-ne en vida són nul·les.

(12) *Carta 3*

El Joan segurament no n'està al corrent però, ja llavors, l'única carta que li queda per jugar és la de l'indult que, com ja sabem, mai no arribarà.

El **dia 20-12-1941**, el capità general dóna, al Jutjat núm.1 de Manresa, l'ordre d'executar la sentència el dia **27 de desembre de 1941 a primeres hores del dia** i que se li comunicui un cop executada. Amb aquesta finalitat, el dia 23 de desembre, el jutge Juan Soler Cañellas, jutge instructor del Jutjat núm.1 de Manresa, nomena secretari a Francisco Arqués Parra per tal que ho tiri endavant.

Des de que es dicta la condemna, el dia 4 de setembre, fins que el Joan se n'assabenta oficialment han passat 4 mesos d'incertesa i por. Fins l'endemà de nadal, el dia 26 de desembre no se li comunica que el dia 27, de matinada, morirà executat.

La lectura íntegra de la condemna es fa amb l'assistència del seu suposat advocat defensor. Al mateix temps que se li dóna una còpia literal on hi consta l'aprovació del consell de guerra que l'ha jutjat.

A continuació se'l trasllada al lloc destinat a capella i el jutge li fa saber que pot sol·licitar els auxilis que necessiti. El condemnat no pot signar la comunicació perquè no en sap. Tampoc sabem, per manca de documentació escrita, quines foren les seves últimes voluntats i els últims suports morals amb que va comptar l'encausat.

Tal com estava previst, el 27 de desembre de 1941, a dos quarts de set del matí, Joan Castellana és legalment assassinat, mitjançant afusellament, al Camp de la Bota.

Memorial del Camp de la Bota

QUADRE 28. NAVASSENS EXECUTATS AL CAMP DE LA BOTA

Cognom i nom	Nascut a	Data	Professió	Militància	Detingut	Consell celebrat a
<i>Solà Camprubí, Miquel</i>	Navàs	1908	Teixidor i flaquer	CNT	23/08/1938	Manresa
<i>Padró Valldaura, Domingo</i>	Navàs	1909	Paleta (peó)	CNT-Joventuts Libertàries	03/05/1939	Barcelona
<i>Valls Manubens Viñots, Francesc</i>	Navàs	1883	Pagès	UR-PSUC	26/06/1939	Barcelona
<i>Camprubí Arderiu, Miquel</i>		1911	Mecànic de teixits	CNT	29/04/1939	Barcelona
<i>Castellana Planas, Joan</i>	Castellnou de Bages	1916	Pagès	CNT	08/02/1939	Barcelona

ONT: ATMTT.

Llistat de joves inculpats amb Joan Castellana, tots són de Navàs, excepte en Francesc Valls Manubens que no te res a veure amb el cas.

El metge **Augusto del Valle** certifica la seva mort per hemorràgia interna, davant de dos testimonis, **Jesús Estany i Lluís Vilaseca**, l'enterren en la fossa comú del cementiri Nou de Barcelona.

L'encarregada de la seva inhumació és la Casa Provincial de Caridad de Barcelona, Servicio Público de Pompas Fúnebres. El cementiri del Sud-oest, comunica l'enterrament a la fossa comú, el dia 28 de desembre de 1941.

Segons el llibre Silencis, al 1939 es produeixen el 62 % d'execucions, mentre que al 1941 només el 3%. Per tant, l'execució del Joan es consuma en un moment en que ja no és gens normal aquest tipus d'ajusticiaments.

No sabem que és el que va retardar tant la resolució d'un cas que ja havia portat al parapet a tres joves amb el mateix perfil "criminal". Probablement el profit econòmic que en treia l'advocat i el tribunal, també la possible desídia de l'administració, però el què segur podem descartar és que fos degut a la voluntat de acabar fent una sentència justa.

Fins el dia 28 de setembre de 1942, el jutjat de Manresa no tancarà definitivament la **causa 9.289**, la de Joan Castellana Planas. Una injustícia més guardada dins els foscos arxius del franquisme.

Annexes

Carta 001, de Josep Castellana a la seva germana Cecília. 8 d'abril de 1939.

Ramon

Sta Cecília Castellana
Ondarroa dia 8 - 4 - 1939

Querida hermana: Abalegraria que cuando recibes esta en tu poder tealles en la mas perfecta Salud como sigue la mia que sigue muy bien t. D. G.

Pues en primer lugar tengo que decirte que me entraria en que no meayas escrito antes porque yo no me hubiese sabido la fuerza de decirte ya te hubiera escrito pero no sabia las señas de dolo que medises en la carta que nuestro hermano Luis ya está en casa y me alegro mucho por que asi yo no paso tanta ansia de nuestras queridas madres que tanto deben sufrir para nosotros cosa que yo estoy muy bien aqui nomas me ace falta un poco de dinero porque nomas gano un real diario y quedo ser que eso es poco yo quedo en casa si me quedo mandar un poco pero seguramente que no me podran mandar porque segun medieran en una carta las quitaban todo lo que tenían casa que no medien lo que las quitaban y creo que tu lo debes saber y cuando me escribas ya me diras cual lo que se llebaran de nuestra casa que me alegraria mucho de saberlo si es que espero que me antes teas pronto y me lo explicaras todo lo que se llebaran.

Tambien tengo que decir de lo que meo en la carta que estas has tambien que entengo mucha alegría que lo ayas advertido bien porque esto es mucha alegría para nuestras queridas madres y para todas las hermanos aya que te deseo muchas años de alegría y felicidad

Pues es mis-mo escrito aquella epabula de cal Castellana
aber lo que me contestera cosa que ayer mismo recibí carta de la
General de Pala que me contestado muy bien y tambien eten-
do carta de la malia de cal palana.

yo estoy muy bien aqui estoy esperando que
me manden el abal para salir en libertad para venir aqui en
nuestra tierra y aber sime caso pronto. pues aqui trabajamos
en el mare que es el santabico que estamos abente para de mare
y me tienes que explicar a la el Japon osea el Jose de cal
bernat del Abajal aber como este isilo lo sabes de todos
los del Abajal como recientemente y de la Genba tambien casa que
si nuestro hermano Luis está en casa oya me lo explicara todo
que yo desearia saberlo y me alegraria que tu marido viniese
pronto en tu lado que todos trabar a falta

Tambien tengo mucha alegria porque ya termina
la guerra terminada y yo que no tardar mucho tiempo y
oya nos podremos ver.

Adia mas que desibes el mas cariñoso
Saludo de tu hermano que es

José Jose Castellana Recuerdas para
tu marido

Adias asta la cruz a dias J J
Año de la Victoria D Luis
J Jose a 88 R
J

(1) Còpia íntegra de l'atestat de la Guàrdia Civil de Balsareny

403

3er Tercio Guardia Civil

Comandancia de Lèrida, destacamento de
este Campo de Concentraci3n

— Atestado —

Instruido al prisionero de este Campo de Concen-
traci3n Juan Castellana Planas por asesinato,
detenciones, incendios de templos y auxilio a la rebe-
li3n

El encargado de pareja	El auxiliar de pareja
Enrique López Gómez	Manuel Morales Coca

Estado instruido por
nada detenciones in-
rias de iglesias y cau-
a la rebelión.

Angel López Gómez guardia primero
de la Comandancia de la Guardia Civil de
Lérida y en la actualidad prestando sus ser-
vicios, en el campo de concentración de Cervera
(Lérida) por el presente alegado hace constar
que: sobre las quince horas del día
veintinueve de mayo de mil novecientos treinta
y nueve y acompañado del guardia se-
gundo Manuel Morales Coca, se presentó
en dicho campo, donde le fue entregado por
el señor Capitán Jefe del mismo, un informe
procedente del Puesto de la Guardia Civil de
Balsareny (Barcelona) que copiado dice
así:

En cumplimiento a su respetado Telegra-
ma tengo el honor de participar a la superior
autoridad de V.S. que según informes ad-
quiridos, del vecino de Navas que al mar-
gen se expresa, para averiguar la actuación
que hubiera podido ejercer en contra del
Glorioso movimiento, dicho individuo era
de mala conducta, pertenecía a la C.N.T.
en los primeros días de dominación roja en
la localidad referida cogió armas, prestan-
do servicios con ellas por las calles de la
mencionada población, y pueblos limítrofes,
siendo uno de los que quemó la iglesia el
día veinticinco de julio de mil novecientos treinta
y seis, también formaba parte del grupo
que delató a José María Carreras el cual
fue asesinado más tarde en la carretera
de River, yendo voluntario al frente rojo.

Dios guarde a V.S. muchos años. - Balsareny,
quince de mayo de mil novecientos treinta
y nueve. - Año de la Victoria. - El co-
mandante del puesto. - firma, ilegible. - Señor
Presidente de la Comisión Clasificadora de
Prisioneros y Presentados de Cervera (Lérida)
- lleva un sello en tinta color violeta que dice
así: Guardia Civil. Provincia de Barcelona.
Puesto de Balsareny.

Por lo cual fue preguntado dicho sujeto
que-

dice llamarse: Juan Castellana Planas,
treinta años de edad, de estado soltero, de oficio
agricultor, natural de Castellón de la Plana,
Cataluña, vecino de Navàs (Barcelona) hijo de
Juan y María y domiciliado casa de camión
de Navàs.

Se preguntó que fue manifestaba que: al emprender
el movimiento se encontraba en el pueblo de
de es vecino: que desde los primeros días
guardias armado de escopeta: que participó
en la desvalijación e incendio de las iglesias
de Navàs, Moya, San Genís Coronadas y
(Barcelona): que siempre iba armado de
copeta: que el día veinticinco del mes de Julio
año mil novecientos treinta y seis se encontró
de guardia en el pueblo de donde es vecino
le fue a buscar un chofer amigo suyo llamado
Gaires, para ir a desvalijar y quemar las
casas de los pueblos antedichos: que este chofer
era el conductor del camión, en que los traía
para tales fines, siendo el mismo quien
se hacía cargo de los objetos de valor de las
casas desvalijadas: que en esta misma fecha
fueron a detener a un señor llamado José M.
Carreras, comerciante vecino de Navàs, que
encontraba escondido en Vilanova (Barcelona)
que lo montaron en el camión donde ya llevaba
a otro que había sido detenido en San Genís,
de este señor no recuerda el nombre pero sí
que era de la casa denominada "San Genís"
situada en Navàs: que los condujeron por
carretera de Vilanova a Navàs pero que al
último de los señores mencionados le hicieron
montar en un coche de turismo con dirección
a Navàs, para ponerle en libertad: que el
antedito señor Carreras lo mataron en la
carretera y en el punto medio aproximada-
mente entre estos dos últimos pueblos: que para
esta ejecución iban unos veinte individuos,
su mayoría forasteros, pues del pueblo solamente
iban él y dos más: uno de ellos era el chofer
otro cuyo nombre no recuerda: que el primer
disparo fue hecho por dicho individuo y el se-
gundo fue el quien lo hizo alcanzando el otro

64
a la víctima en el costado izquierdo: que a continuación y después de muerto, dispararon casi todos quedando materialmente destruido: que fue fusilado por que lo consideraban fascista: que dicho señor antes de ser fusilado suplicaba a dichos individuos que no lo mataran que dejaron a la víctima abandonada en la carretera: que quien capitaneaba dicho grupo era el chofer: que una vez cometido dicho asesinato se retiraron tranquilamente a sus respectivos domicilios: que se incorporó al ejército rojo voluntario al frente de Madrid en el mes de Septiembre del año mil novecientos treinta y seis con el objeto de ingresar de motorista pero que debido a la carencia de motocicletas, regresó a su pueblo: se incorporó nuevamente en el mes de marzo del año mil novecientos treinta y siete al ser llamada la quinta de mil novecientos treinta y seis a la que dice pertenecer, siendo destinado a la treinta y una División, ciento treinta y cinco Brigada primer Batallón cuarta compañía: que estuvo en los frentes de Huesca (sector de Escañillar): que ingresó en el Hospital por encontrarse enfermo: que después de disfrutar veinticinco días de convalecencia, se quedó emboscado en su casa: que por este motivo fue enviado al campo de concentración rojo número dos, estando en el mismo por espacio de diez meses: que después fue destinado, con fecha diez y seis de enero de mil novecientos treinta y nueve, a Suria, al once cuerpo de ejército: que en la retirada de Cataluña y a su paso por Navas quedóse en el mismo presenciándose a las fuerzas Nacionales, en dicho punto, el día ocho del mes de Febrero del año mil novecientos treinta y nueve.

Preguntado si tiene algo más que decir responde que no: que lo dicho es la verdad en lo que se afirma y ratifica y leida que le fue (por haber aprendido a leer ni firmar) esta su declaración de la que está conforme estampó la buella dactilar (del dedo pulgar, de la mano derecha) firmándola el guardia que me auxilia y el que

cer-

Diligencia de entrega

En Peruera a los veintinueve dias del mes de Mayo del año mil novecientos Treinta y ve se hace entrega al señor Capitan Jefe de Campo de Contención del presente año que consta de dos folios expresando la causa instruido al prisionero Juan Castellano por asesinato, detenciones, incendios de igles. y auxilio a la rebelion, quedando en el campo del referido campo a disposicion del Capitan Jefe de mismo, bajo el penultimo rec. Y para que conste se pone por diligencia que firma el guardia que me auxilia y es certifica.

Capitan Jefe de Campo
Manuel Morales

Fotos de l'AM 5 a l'AM 9

(2) Informe d'Àngel Vidal, delegat de la Falange de Navàs

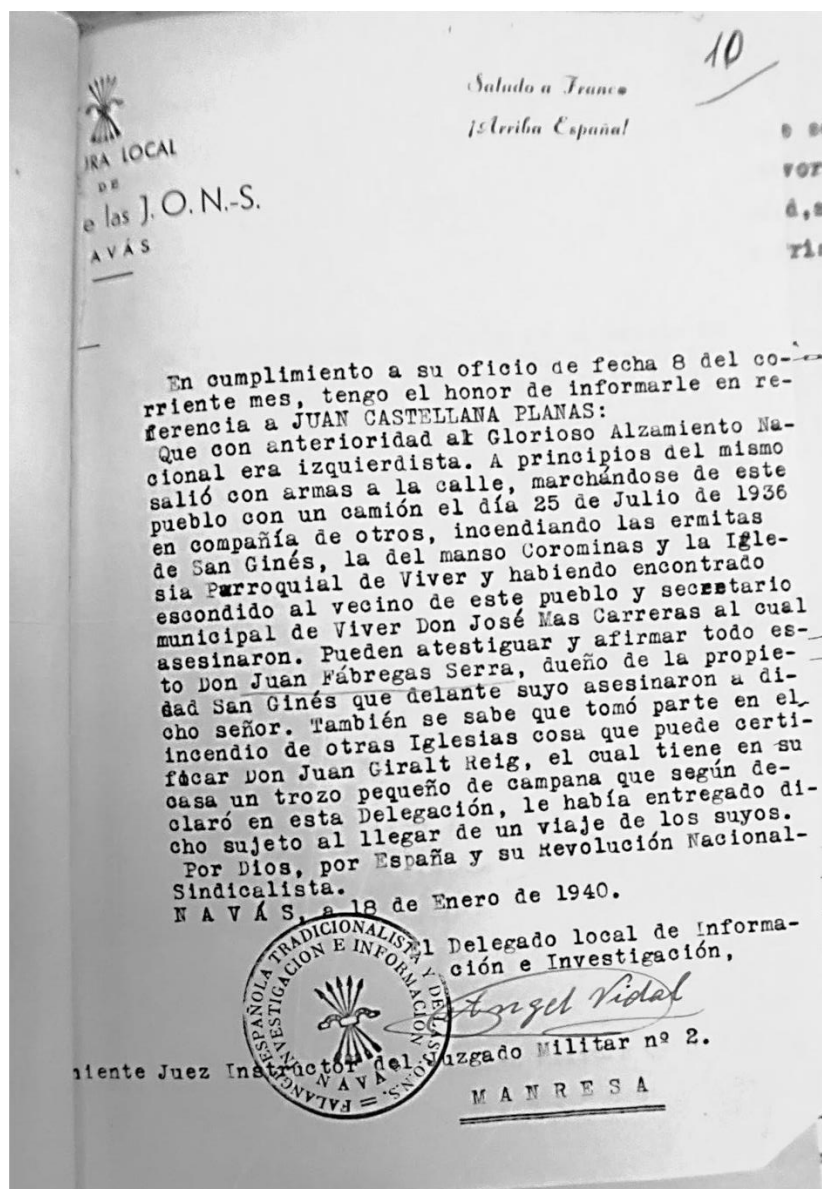

Foto AM 16

(3) Declaració indagatòria del 20 de juliol de 1940.

15

DECLARACION INDAGATORIA DEL PROCESADO

Juan Castellana Navas

En Maurea a veinte de Julio de mil novecientos ~~treinta y cuatro~~ cuarenta y tres Año Triunfal.

Ante el Sr. Juez y de mi Secretario, compareció el acusado Juan Castellana Navas.

Instruido por S. S.º con arreglo a derecho, fué exhortado a decir verdad y siendo examinado convenientemente DECLARA:

Que se llama como queda dicho; hijo de Ramón y de Maria de veinticuatro años de edad; natural de la parroquia de Castellnou de Bages Ayuntamiento de Castellnou de Bages partido judicial de Maurea, provincia de Barcelona, vecino de Navás, casa de campo "Oliva", de profesión fábil; estado soltero, no sabe leer escribir y nunca ha sido procesado según manifiesta

Con arreglo al artículo 460 del Código de Justicia Militar, se hace constar que las señas personales son: Estatura alta, color moreno, pelo castaño, ojos pardos, nariz regular, boca regular, barba coscuente

Viste en este acto de cañise caqui

DECLARA: Que no está conforme en la declaración que figura en el alestado instruido por la Guardia Civil, rectificándola en la forma siguiente:
que el declarante se hallaba en Navás prestando servicio de guardia, cuando se acusaron al dicente unos veinte individuos, de los cuales sólo conoce a dos, uno de ellos apodado fajas y el otro no le sabe el nombre pero lo conoce de vista, ambos vecinos de Navás, que dichos individuos marcharon acompañados por el dicente con un cañion, en el que todos iban armados, dirigiéndose a Vilanova en la casa

donde habitaba dicho ^{mas}, donde lo detuvieron
vándolo en el camión hasta un bosque
se halla al pie de la carretera, donde se
pusieron a matarle.

Que el declarante no le disparó ningún
fuego al costado izquierdo; ya que él lo hizo
otro individuo que habitaba en unos pisos
había en la Colonia Castellet de Navás. Que
citado individuo dijo que por el 6 de Octubre estuvo
detenido 6 meses por culpa del tal mas, y que
por eso fue el primero en dispararle, haciendo
acto seguido los demás individuos, pero el de-
clarante solamente lo presenció y no disparó a
pesar de llevar arma larga.

Que no tiene más que manifestar. Que lo
dicho es la verdad, en lo que se afirma y ra-
tifica, no firmando por manifestar no saber, ha-
ciéndolo H. Boyfe.

[Firma] *[Firma]*

Fotos AM22 i AM23

(4) Declaració indagatòria, 5 de novembre de 1940.

18

DECLARACION INDAGATORIA DEL PROCESADO

JUAN CASTELLANA PLANAS

En Manresa a 6 de Noviembre de mil novecientos cuarenta

Ante el Sr. Juez y de mi Secretario, compareció el acusado Juan Castellana Planas, cuyas circunstancias constan.

Instruido por S. S.ª con arreglo a derecho, fué exhortado a decir verdad y siendo examinado convenientemente DECLARA:

Que se llama como queda dicho; hijo de _____ y de _____

de _____ años de edad; _____; natural de la parroquia de _____ Ayuntamiento de _____

partido judicial de _____, provincia de _____

vecino de _____

de profesión _____; estado _____, sabe leer _____

escribir y _____ procesado _____

Con arreglo al artículo 460 del Código de Justicia Militar se hace constar que las señas personales son: estatura _____, color _____, pelo _____

ojos _____, nariz _____, boca _____, barba _____

Viste en este acto _____

DECLARA:

Que se afirma y ratifica en las declaraciones anteriores que tiene prestadas ante este Juzgado Militar.

A nuevas preguntas manifiesta:

Que con anterioridad al G.M.N. no pertenecía a ningún partido político ni sindical y al iniciarse el mismo se afilió a la sindical C.N.T.

Que al estallar la revolución roja prestó algunos servicios de guardia y vigilancia, armado de escopeta a la entrada del pueblo a las órdenes del comité revolucionario de Navás, para cuyos servicios fué requerido por el mencionado organismo.

Que es cierto que formó parte del grupo de sujetos que el día 25 de Julio de 1936 se desplazaron al vecino pueblo de Viver en donde saquearon las Iglesias y ermitas de aquellos contornos y al regresar se llevaron detenido al Sr. José Mas que se hallaba escondido en la casa Vilanova de Viver y después de haber recorrido unos cuatro o cinco kilómetros en dirección a Navás, uno de los que formaban parte de dicho grupo bajó del camión con dicho Sr. y le hizo dos disparos a la cabeza y otros milicianos que estaban subidos en el camión lo remataron, dejándolo tendido en la carretera. Que el dicente no intervino personalmente en estos desmanes y tampoco disparó contra dicho Sr.; al contrario ya que intentó persuadir a los milicianos a que no hicieran semejante desmán, no pudiendo evitarlo.

Que en el mes de Agosto de 1937, salió voluntario al frente rojo de combate enrolado en la columna "tierra y libertad.

Que no tiene más que decir siendo lo dicho la verdad. Y leída que le ha sido la presente declaración se afirma y ratifica y no firma por manifestar no saber, haciéndolo

Foto AM 27

(5) Declaració del testimoni Joan Fàbregas, propietari del mas Sant Genís

19

DECLARACION DEL TESTIGO

En Madrid a trece
de noviembre de mil novecientos cuarenta

y ante este Juzgado compareció el testigo
citado al margen, el cual fué enterado del objeto de su comparecencia, de la obligación que tiene de decir
verdad, y de las penas en que incurre el reo de falso testimonio, siendo JURAMENTO
con arreglo a su clase, y

Preguntado por las generales de la Ley, dijo: Llamarse como queda dicho, de treinta y -
ocho años de edad, de estado casado natural de Suris
de profesión propietario que no ha sido procesado, y con domicilio en
Castellón de la Plana Campo "San Genís".

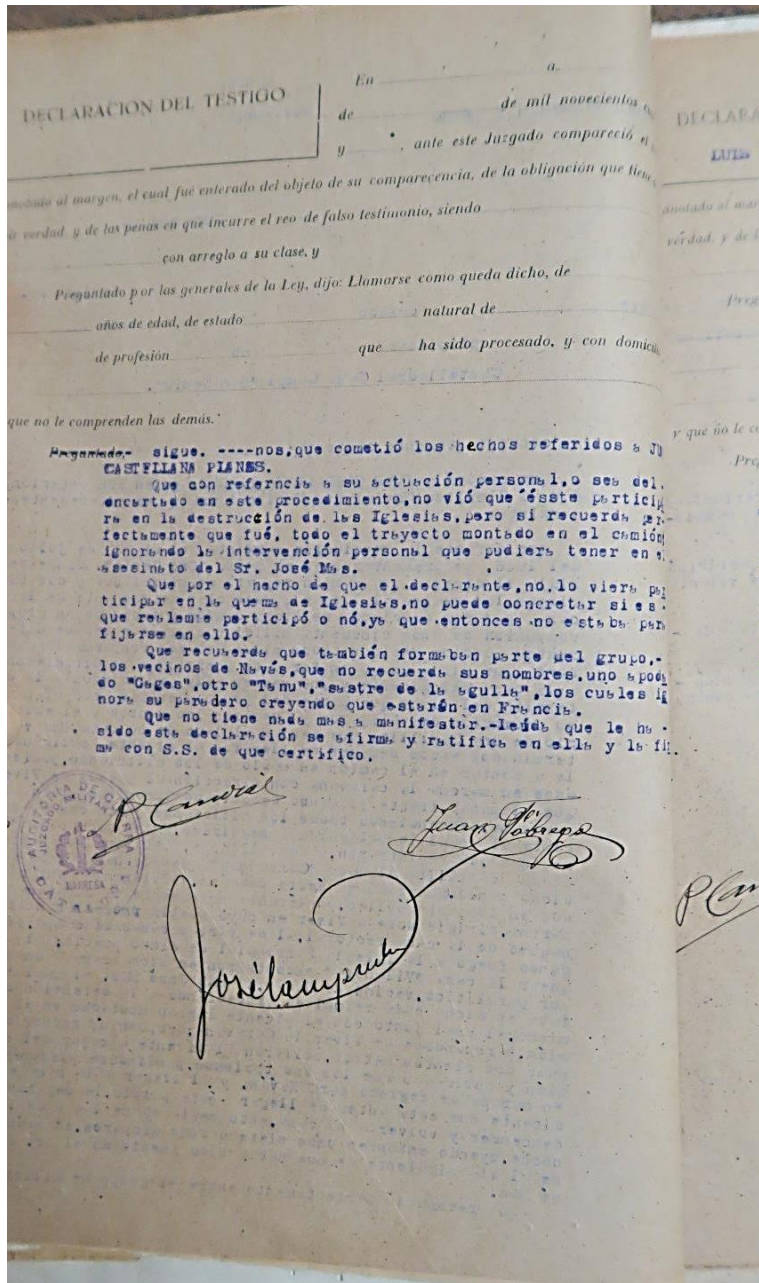
que no le comprenden las demás.

Preguntado, convenientemente, contesta:

Que conoce a JUAN CASTALLANA PLANAS, quien con anteriori-
dad al Glorioso Movimiento Nacional era y es de antecedentes
marxistas.

Que durante la revolución marxista, el día 25 de julio -
del 1936, se presentaron en el maso "San Genís", donde resi-
día, el dicente, un camión repleto de milicianos y dos turis-
mos, los cuales al llegar a unos cien metros antes de la
casa, bajaron, descendiendo de dicho camión y turismos, un grupo
compuesto de unos cincuenta milicianos procedentes de dife-
rentes pueblos vecinos; todos ellos armados con armas largas y
corta, que dicho grupo en forma de guerrillas, se dirigieron
a la casa del dicente, y una vez en ella procedieron a la de-
tención del mismo, que parte del grupo, mientras procedían a
su detención, desvalijaron y quemaron los santos y el edifi-
cio de una Capillita que tenía al lado de su casa. Una vez
terminados estos demones, se llevaron al dicente, obligándo-
le a montar en el camión en medio de los milicianos, ponién-
dose en marcha la caravana con dirección al pueblo de Viver.
Que al pasar, frente al maso denominado "Corominas", por la
caravana, descendiendo todos los milicianos junto con el di-
cente al cual le obligaron a seguirles; ya en dicha casa "Co-
rominas", la registraron, y desvalijaron, quemaron los santos
de una capillita llamada "Corominas" que estaba al lado de
dicho maso. Combiado ya éste desmaso, volvieron a montar to-
dos en los automóviles, poniéndose nuevamente la caravana en
marcha, dirigiéndose a Viver en cuyo pueblo procedieron a
quemar la casa rectoral, la de varias casas de campo, pa-
sando fuego a la Iglesia Parroquial de dicho pueblo; al sa-
quear la casa "Vilanova" encontraron en dicha casa a un se-
ñor paralítico, vecino de Naves, llamado José M^a, el cual es-
taba en dicha casa refugiado, procediendo a la detención del
mismo, el cual junto con el dicente fueron montados en el ca-
mión, marchándose de Viver la Caravana; después de recorridos
unos doscientos metros, obligaron al dicente a bajar del ca-
mión y subir a uno de los dos turismos, poniéndose nuevamente...
en marcha de regreso para Naves, y al llegar a la casa del
dicente que está antes de llegar a este pueblo, le dejaron
descender y volver a su casa, esto se hizo sobre las 8 de la
noche, oyendo entonces unos siete u ocho disparos, entendiéndose
al día siguiente de que había sido asesinado el Sr. Jo-
sé M^a.

Que reconoció perfectamente entre el grupo de milicia-

Fotos AM 28 i AM 29

(6) Declaració del testimoni Lluís Sató Suades del mas El Mujal

20/

DECLARACION DEL TESTIGO

En Montesa a trece
de noviembre de mil novecientos cuarenta y seis

LUIS SATO SUADES
y ante este Juzgado compareció el testigo
citado al margen, el cual fué enterado del objeto de su comparecencia, de la obligación que tiene de decir
verdad, y de las penas en que incurre el uso de falso testimonio, siendo Juramentado
con arreglo a su clase, y

Preguntado por las generales de la Ley, dijo: Llamarle como queda dicho, de treinta y nueve
años de edad, de estado casado natural de Puigreig
de profesión Labrador que no ha sido procesado, y con domicilio en
Castellón del Campo campo Mujal.

y que no le comprenden las demás.

Preguntado, conviniéramente contesta:

Que conoce a JUAN CASTELLANA PLANAS, quien con anterioridad
al Glorioso Movimiento Nacional era un elemento de izquierdas.

Que en la primera semana de la revolución marxista, se pres-
entó procedente del pueblo de Navés, al barrio Mujal donde resi-
de el dicente, un camión, del cual descendieron unos doce milicia-
nos todos armados con arma larga los cuales obligaron a los vecin-
os a desvelijar la Iglesia de dicho barrio, sacando las imágenes
y objetos del culto, quemándolo enseguida frente a la misma Iglesia.
Que entre dichos milicianos, reconoció perfectamente a JUAN CASTE-
LLANA PLANAS, el cual se quedó arriba el camión montando la guar-
dia con una arma larga, mientras duró el desvelijamiento de la I-
glesia. Que cuando hubieron cometido dicho delito, se marcharon
nuevamente.

Que sabe que fué voluntario al frente rojo, ignorando la dem-
onstración y conducta del encartado.

Que no tiene nada más a manifestar. Leída que le ha sido esta
declaración se afirma y ratifica en ella y la firma con S.S. de
que certifico.

Plencia

L. Sató Suades

José Campes

Foto AM 31

(7) Declaració del testimoni Joan Giralt, sastre de Castelladral

DECLARACION DEL TESTIGO
JUAN GIRALT WFIG

En Barcelona a 17 de noviembre de mil novecientos 19
y ante este Juzgado compareció
anunciado al margen, el cual fue enterado del objeto de su comparecencia, de la obligación que tiene de decir verdad, y de las penas en que incurre el reo de falso testimonio, siendo Juramentado
con arreglo a su clase, y
Preguntado por las generales de la Ley, dijo: Llamarse como queda dicho, de cuarenta y
nueve años de edad, de estado casado natural de Nevís
de profesión Sastre que no ha sido procesado, y con domicilio en Castelladral, Calle José Antonio num. 5.
y que no le comprenden las demás.
Preguntado, convenientemente contestó:
Que conoce a JUAN CASTELLANA PLANAS, quien con antecedentes
algunos el Glorioso Movimiento Nacional, era de antecedentes
algunos
que durante la dominación marxista, únicamente desconociendo su denominación
que fue voluntario al frente rojo, desconociendo su denominación.
Que no tiene nada más manifestar.-Leída que le ha sido esta declaración se firmó y ratificó en ella y la firmó con S.S. de que certifico.

Juan Giralt
José Camps
AMPLIACION / En el mismo acto amplió su declaración anterior en el sentido de que no fue Juan Castellana Planas, quien le entregó un trozo de campaña, sino unos desconocidos que habían ido con el Juan Castellana y fueron en casa del dicente para preguntarle si sabía donde se encontraba. Esto aconteció cuando el encartado estaba incorporado al ejército rojo.
Que no tiene nada más manifestar.-Leída que le ha sido esta declaración se firmó y ratificó en ella y la firmó con S.S. de que certifico.

Juan Giralt
José Camps

Foto AM 34

(8) Conclusiones provisionales del Fiscal

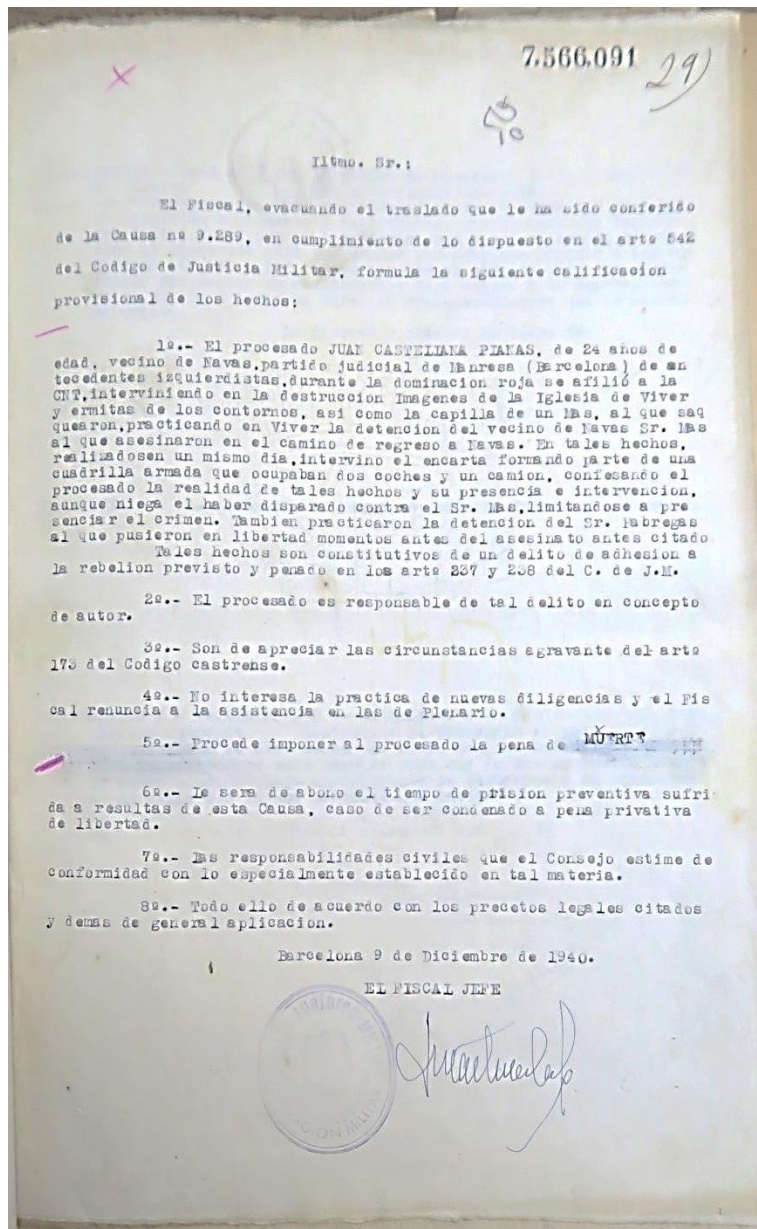

Foto AM 42

(9) Conclusiones provisionales de la Defensa de Joan Castellana

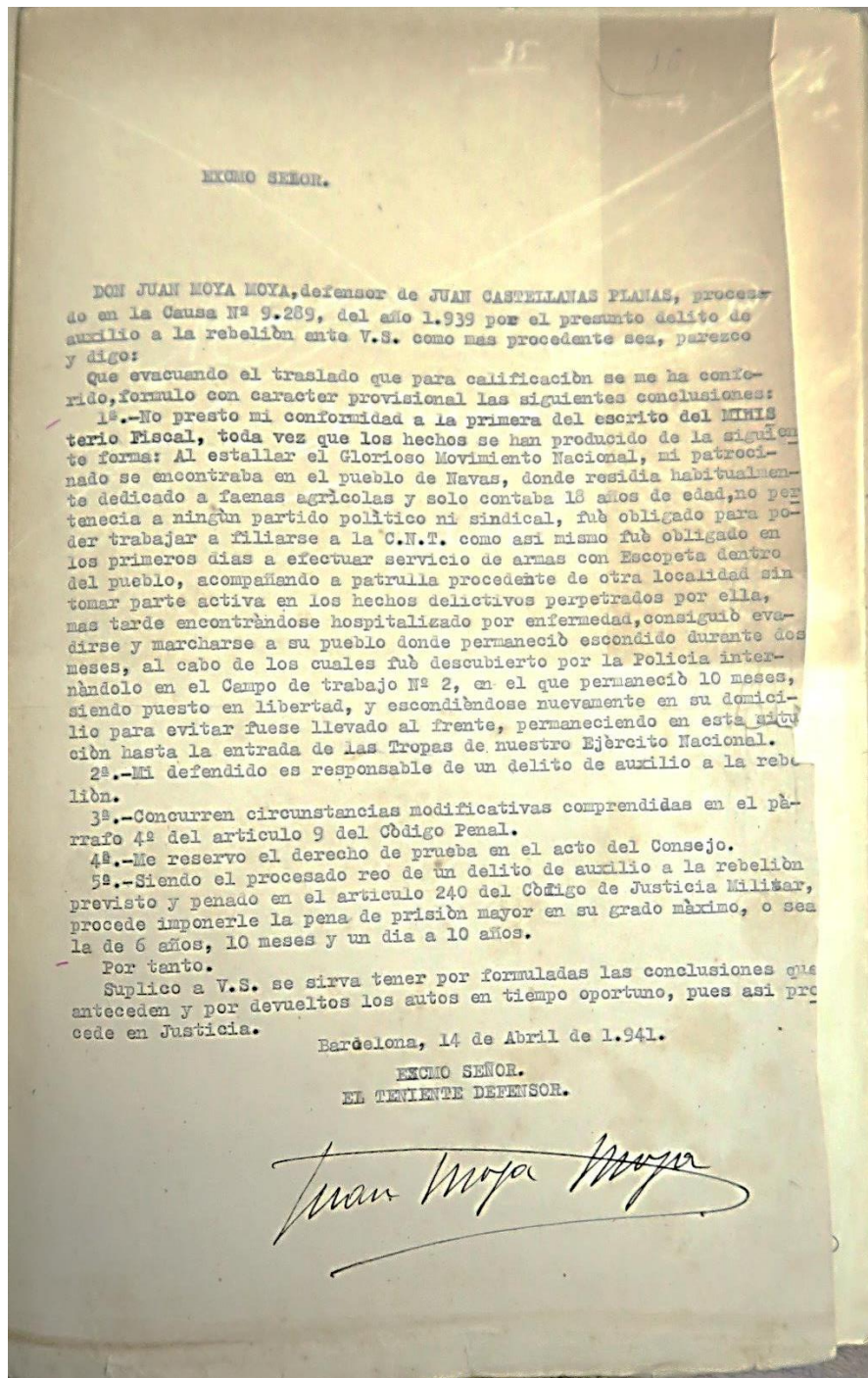

Foto AM 49

(10) Acta del Consejo de Guerra del 4 de setembre de 1941

112

ACTA DE CELEBRACIÓN DE CONSEJO DE GUERRA

En la Plaza de Barcelona a veinte de Septiembre
de mil novecientos cuarenta uno.

Constituido el Consejo de Guerra Ordinario de Plaza, en el Gobierno Mi-
litar para ver y fallar la causa
instruida con el número 9289 por el Juzgado Militar número 1 de Murcia
sucesos, contra Juan Castellana Planes.

Componen el Consejo como Presidente el Coronel de Caballería Dn.
Julio Tuguesca Santo Domingo y como Vocales el Capitán de Artillería D. Francisco
Gelamir Peralta, Teniente de Caballería D. Antonio Montero Carrillo
y el Alférez de Art. D. Angel Prión Chena.

actuando como Vocal Ponente el Oficial 1.º Honroso de C. J. M. D. Rafael Jover Mombi-
llera actúa como representante del Fiscal Jurídico
Militar el Oficial Honroso de C. J. M. D. Narciso Lois Sarcia y como Defensor el Abogado D. Juan
Moya Moya hallándose presente el procesado
en el acto de la vista.

Dada cuenta y hecho resumen de las actuaciones por el Secretario del Consejo, leyendo
el apuntamiento.

El Fiscal, interroga al encausado, en virtud de que promueve el
motivo por el que manifestó a la Guardia Civil que había disparado sobre
el h. más y posteriormente lo negó; contestado el encausado que había sido
obligado o coaccionado por la f. Civil, al detenerlo.

Interrogado por el defensor, por su enfermedad forzada, dijo: que lo
hizo por no prestar servicio en el fuerte.

Concedida la palabra al Fiscal hace un detenido estudio de la actua-
ción del procesado y dice que las manifestaciones a la Guardia
Civil sobre la actua ción en el asignato del h. más, y hizo parte
de virtud de las rectificó ante el h. más, no es suficiente para
desvirtuar su efectiva participación en el asignato, y los detalles
concretos de su intervención en el hecho son perfectamente reco-
mativos, pues, si efectivamente no fuera más que un espectador
de para disparar sobre la victima, pero; porque esos detalles
si en efecto, no se hubiesen dado; por lo tanto, el Fiscal aprecia
que el procesado dispuso como lo debió sobre la victima y termina
de para solicitar del Tribunal, la aplicación de la última

pena para el procesado

Seguidamente, el Sr. Presidente concede la palabra al Sr. Defensor que hace
oposición de la conducta del procesado, alegando que se
trata de un hombre absolutamente ignorante, analfabeto,
pidiendo de relieve que se fuese sufermo para aliviar su
prestación del servicio militar al ejército rojo y otros motivos
que disminuyen la responsabilidad como es costumbre
asimismo, el carácter de recurrente y verse obligado por
trabajo a afiliarse a sindical y partidos de izquierda
paulista que estuvo 10 meses en un campo de concentración
de los rojos, terminando con la petición de la ab-
solución y en su defecto, la pena de prisión mayor en
grado mínimo.

Preguntado por el Sr. Presidente si tiene algo que alegar, dice:
que no tiene nada que alegar

V.º B.º
El Presidente del Consejo.
[Firma]

El Juez Instructor.
Coronel de Infantería
[Firma]

Fotos AM 53 i AM 54

(11) Sentència condemnatòria

143

SENTENCIA

PRESIDENTE: Coronel D. JULIO INGUENZA SANTO DOMINGO	En la Plaza de Barcelona a cuatro de Septiembre de mil novecientos cuarenta y uno.
VOCALES Cap. D. FRANCISCO ALAMINOS PERALTA Tit. D. ANTONIO MARTINEZ CARRILLO " " ANOEL RUIZ CIBENA	Reunido el Consejo de Guerra de Plaza, nombrado para ver y fallar la causa N. ^o 9, 289. , seguida por el procedimiento sumarísimo ordinario contra el procesado, JUAN CASTELLANA PLANAS, mayor de edad penal y cuyas demás circunstancias per- sonales constan en el presente sumario por el supuesto delito de rebelion mili- tar.
VOCAL PORTANTE Cap. D. RAFAEL G. DE MEBRILLERA	

Dada cuenta de las actuaciones sumariales por el Sr. Secretario del Consejo, oídos los informes del Ministerio Fiscal, los de la Defensa y las manifestaciones del procesado presente en el acto de la vista, y

R E S U L T A N D O : Que el procesado, JUAN CASTELLANA PLANAS, hijo de Ramón y de María, de 24 años de edad, natural de Castellnou de Bages (Barcelona) vecino de Navas, casa de campo "Olivas" de profesión fabril y de estado soltero, de antecedentes izquierdistas desde los primeros momentos del periodo rojo se afilió a la C.N.T. actuando como miliciano armado a las órdenes del Comité de su pueblo interviniendo en la desrucción de las imágenes de la Iglesia de Viver y Armitas de los contornos así como de la Capilla de un "Mas" al que saquearon. Como parte de una cuadrilla de milicianos armados que ocupaban dos coches y un camión fueron al pueblo de Viver en donde después de registrar una Masía detuvieron al Sr. Fabregas y después en otra casa detuvieron al Sr. Mas que se encontraba paralizado subiéndolos en el camión y regresando hacia el pueblo de Navas, a mitad del camino hicieron descender al Sr. Fabregas al que pusieron en libertad y asesinando en dicho lugar de la carretera al Sr. Mas contra el que hicieron infinidad de disparos.

HECHOS PROBADOS

C O N S I D E R A N D O : Que los hechos relatados anteriormente y que el Consejo declara probados son constitutivos de un delito de adhesión a la rebelion militar, previsto y penado en el parrafo segundo del artículo 238 en relacion con el 237 ambos del Código de Justicia Militar y de cuyo delito es responsable criminalmente en concepto de autor el procesado.

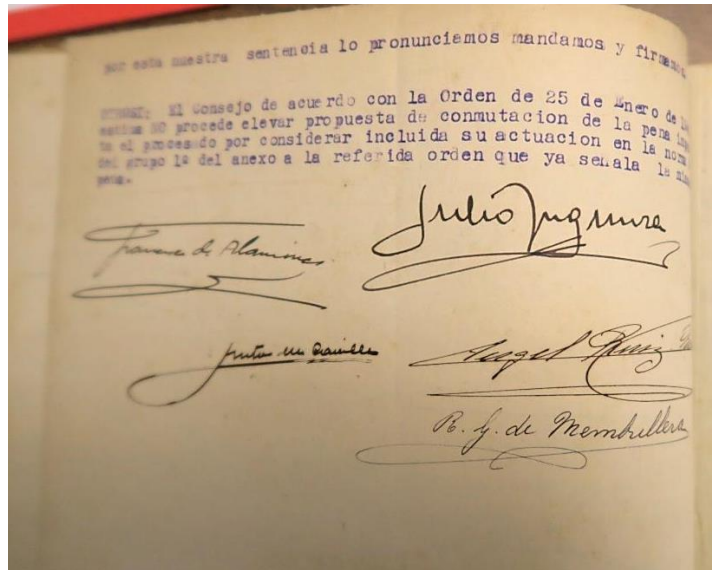
C O N S I D E R A N D O : Que el Consejo haciendo uso de la facultad que le confieren los artículos 172 y 173 del Código de Justicia Militar, estima justo imponer la pena en su mayor gravedad.

C O N S I D E R A N D O : Que toda persona responsable criminalmente de un delito lo es también civilmente y que cuando la naturaleza de la pena impuesta lo permita le es de abono la totalidad de la prision preventiva sufrida.

V I S T O S los artículos citados y demás disposiciones de general aplicación.

F A L L A M O S : Que debemos condenar y condenar al procesado JUAN CASTELLANA PLANAS, a la pena de MUERTE, en cuanto a responsabilidades civiles estas se lo dispueste en la Ley de Responsabilidades Políticas de 9 de Febrero de 1939.

A s í ...

Fotos AM 55 i AM 56

67

Barcelona 26-9-41

Sr. Josep Grifé

Muy apreciado cuñado; Esta te servira para decirte que me enc
o bien de salud y que igual deseo para todos vosotros.

He recibido tu carta la cual me he alegrado mucho al ver
estais bien.

Lo es que la tuya pasada la haya interpretado mal sino
trario pero tu comprenderas que en la situacion que me encue
te cuidado y es por eso que has dicho que lo velis, no es que no c
no hacéis nada si no muy al contrario creo que hacéis todo i
podéis pero tu comprenderas nuestro sufrimiento, y quisiera
eliminarlo lo antes posible por eso te dije aquello.

Espero con ansia la respuesta del fallo que creo a de ser fe
te ya que creo no merezco lo que el fiscal me pido así es q
noso lo repais comunicarme enseguida para que pueda
mas tranquilo si es desfavorable suego que tambien me
niriquien sin miedo porque yo estoy preparado para
es que no vacillis en hacerlo.

Lo que mas me estranya es que con tantos dias como
asi no tener ni una carta de mi casa, si es que les p
ya puedes decirme lo sin rodeos, pues creo que aun qu
den muchos dias las cartas por lo menos una carta la han
tenido.

Esperando que así lo aras me despido de ti hasta la
os recordas a todos vosotros y tambien a la tía Lola.

Recibe un fuerte abrazo de este tu cuñado que me
recuerda.

Joan Castellano

Fonts i documentació

- Arxiu Municipal de Castellnou de Bages: Padrans..
- Arxiu Municipal de Navàs: Padrans i expedients de lleves.
- Arxiu Militar de Capitania General de Barcelona: Expedient de Joan Castellana.
- Cartes familiars de la família Castellana
- Botifoll Benasat, Carme. Conflictivitat social i repressió, Santpedor (1931-1945) Editorial Eumo, 2010.
- Jordi Algué, Miquel Arceda, Ester Llobet, Rossend Sellarés i Arcadi Vilà. Silencis, Ajuntament de Navàs. Memòria navas.cat.

Agraïments:

A Conxita Parcerisas per la informació recollida a l'arxiu militar de Capitania General.

Al Pasqual per la seva col·laboració en les fotografies.